

Sarajevo, 06.04.2020. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
30.03.2020.- 03.04.2020.

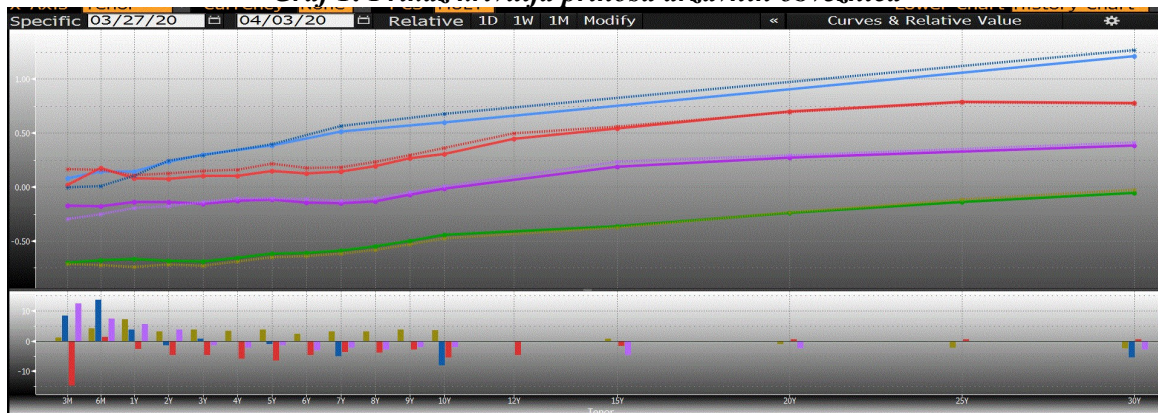
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	27.3.20	-	3.4.20	27.3.20	-	3.4.20	27.3.20	-	3.4.20	27.3.20	-	3.4.20
2 godine	-0,68	-	-0,66	↗	0,24	-	0,23	↘	0,15	-	0,09	↘
5 godina	-0,64	-	-0,61	↗	0,39	-	0,38	↘	0,23	-	0,16	↘
10 godina	-0,47	-	-0,44	↗	0,67	-	0,59	↘	0,37	-	0,31	↘

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	27.3.20	-	3.4.20
3 mjeseca	-0,691	-	-0,661
6 mjeseci	-0,723	-	-0,682
1 godina	-0,700	-	-0,637

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno-žuta), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 03.04.2020. godine (pune linije) i 27.03.2020. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

OECD je upozorila da će biti potrebne godine kako bi se globalna ekonomija oporavila od pandemije korona virusa. Generalni tajnik OECD-a Gurría je izjavio da je ekonomski šok već sada veći od posljednje globalne financijske krize, te je pozvao vlade da izmijene propise kako bi se ubrzao proces testiranja i liječenja od virusa. Gurría je izjavio da nedavno upozorenje da bi ozbiljno širenje virusa moglo da prepolovi globalni gospodarski rast na 1,5%, već izgleda optimistično, te da bi neke od vodećih svjetskih ekonomija mogle zapasti u recesiju u narednim mjesecima.

Svjetska banka je objavila da očekuje da bi pandemija korona virusa mogla značajno usporiti rast ekonomija u razvoju u istočnoj Aziji i Tihom okeanu, kao i Kini. Istaknuto je da je teško dati precizne prognoze stope rasta s obzirom na izražene svakodnevne volatilnosti, ali nezvanične prognoze pokazuju da će rast ekonomija u razvoju u navedenim regijama usporiti na 2,1% u 2020. godini u usporedbi s procijenjenim rastom od 5,8% u 2019. godini.

Prinosi sigurnijih obveznica eurozone su zabilježili rast u odnosu na prethodni tjedan. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 2 i 3 bazna boda, dok su prinosi ostalih sigurnijih obveznica zabilježili veće promjene i do 14 baznih bodova u odnosu na prethodni tjedan. Prinosi italijanskih obveznica su povećani između 22 i 25 baznih bodova, a prinosi španjolskih obveznica između 10 i 20,5 baznih bodova. Njemačko vijeće ekonomskih savjetnika je objavilo da bi pandemija korona virusa mogla „gurnuti“ Njemačku u recesiju u prvoj polovici ove godine, a što bi moglo rezultirati smanjenjem proizvodnje za 5,4% na godišnjoj razini. Ministar ekonomije Njemačke Altmaier je izjavio da bi se najveća europska ekonomija ove godine mogla suočiti sa većim padom od onog zabilježenog za vrijeme financijske krize 2008. i 2009. godine, te je istaknuo da bi se u narednih nekoliko mjeseci mogla zabilježiti kontrakcija veća od 8%. Politički lideri u Europi razmatraju kako da podrže najteže pogođene zemlje EU uoči sastanka Eurogrupe. Prijedlozi obuhvataju izdavanje zajedničkog duga (tzv. „Coronabonds“) i osnivanje fonda za podršku EU za borbu protiv korona virusa. Predstavnici EU za sada nisu donijeli odluku o ublažavanju računovodstvenih pravila za banke, jer još uvijek mjere utjecaj niza mjera pomoći, koje su do sada uvedene, prije poduzimanja dodatnih akcija. ECB je odgodila pregled strategije za šest mjeseci, s obzirom na to da su se kreatori monetarne politike fokusirali na mjere za suzbijanje širenja korona virusa. Europska agencija za bankarstvo (EBA) je objavila priopćenje kojim poziva „institucije da se suzdrže od raspodjele dividendi ili reotkupa dionica u svrhu nagrađivanja dioničara i da procijene svoje politike nagrađivanja u skladu s rizicima proizišlim iz ekonomske situacije“.

Prošlog tjedna su objavljeni finalni podaci **kompozitnog PMI indeksa koji je u eurozoni u ožujku smanjen na rekordno nisku razinu od 29,7 bodova, što je daleko ispod granične razine od 50 bodova**. Pad ovog indeksa zabilježen je u Njemačkoj, Nizozemskoj, Italiji, Francuskoj, kao i u Španjolskoj. Preliminarni podaci stope inflacije u ožujku ukazuju na priličan pad ovog pokazatelja kod većeg broja članica eurozone. Inflacija u eurozoni je smanjena na 0,7% pod utjecajem znatnog pada cijene nafte. Član UV ECB i guverner Središnje banke Austrije Holzmann je upozorio da postoji mali, ali realan rizik da će eurozona zabilježiti deflaciju pod utjecajem usporavanja gospodarskih aktivnosti, a što je posljedica utjecaja pandemije korona virusa. Pozitivan podatak je da se **stopa nezaposlenosti u eurozoni u veljači nastavila blago smanjivati, te je u veljači zabilježila razinu od 7,3%, što je ujedno i najniža stopa nezaposlenosti u eurozoni od ožujka 2008. godine**.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red.br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	OŽUJAK	91,6	94,5	103,4
2.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	OŽUJAK	-11,6	-11,6	-6,6
3.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	OŽUJAK	-0,8%	-1,3%	-0,7%
4.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	OŽUJAK	0,8%	0,7%	1,2%
5.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	OŽUJAK	1,3%	1,3%	1,7%
6.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	OŽUJAK	1,0%	0,7%	1,6%
7.	Stopa inflacije – Belgija	OŽUJAK	-	0,62%	1,10%
8.	Stopa inflacije – Španjolska (prelim.)	OŽUJAK	0,4%	0,2%	0,9%
9.	Stopa inflacije – Italija (prelim.)	OŽUJAK	-0,1%	0,1%	0,2%
10.	Stopa nezaposlenosti – EZ	VELJAČA	7,4%	7,3%	7,4%
11.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	VELJAČA	-	5,2%	5,2%
12.	Stopa nezaposlenosti – Italija (prelim.)	VELJAČA	1,0%	9,7%	9,8%
12.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	OŽUJAK	31,4	29,7	51,6
13.	Maloprodaja – EZ (G/G)	VELJAČA	1,6%	3,0%	2,2%

Snažan i kontinuiran rast broja zaraženih korona virusom tijekom proteklog tjedna u SAD znatno se odrazio na rast zabrinutosti investitora i financijsko tržište. Prinosi na američke obveznice su smanjeni na tjednoj razini, dok je prinos na petogodišnje obveznice nekoliko dana zaredom bilježio rekordno niske razine. Predsjednik Trump je najavio da bi SAD mogle zabilježiti između 100.000 i 240.000 smrtnih slučajeva kao posljedica korona virusa, te upozorio Amerikance da se pripreme za „vrlo, vrlo bolna dva tjedna“. U međuvremenu, Trump je odobrio prijedlog prema kojem neke kompanije mogu da odgode plaćanje određenih tarifa za tri mjeseca. Bijela kuća i demokrati u Kongresu SAD se pripremaju za četvrti krug ekonomskih poticaja kako bi u što većoj mjeri zaštitili ekonomiju od učinaka pandemije korona virusa, iako se još uvijek nisu usuglasili oko paketa vrijednog dva bilijuna USD, a koji je predsjednik Trump potpisao u petak. Također, Trump je zatražio i paket poticaja u iznosu od dva bilijuna USD za infrastrukturu, kako bi se održala stabilnost radnih mjesta. Istodobno, Trump će odgoditi plaćanje carina na uvoz određene robe za tri mjeseca.

Fed je prošlog tjedna pokrenuo privremeni repo program sa stranim središnjim bankama, a koji bi trebao osigurati neometano funkcioniranje tržišta kapitala, pružanjem alternativnog privremenog izvora USD umjesto prodaje vrijednosnih papira na otvorenom tržištu. Također, trebao bi, zajedno sa svop linijama za likvidnost koje je Fed uspostavio s drugim središnjim bankama, služiti kako bi se smanjilo opterećenje na američkom financijskom tržištu. Program će biti dostupan 6. travnja i trajat će najmanje šest mjeseci. Fed je uveo i novu mjeru kako bi osigurao likvidnost tržišta obveznica, a koja će biti na snazi do 31. ožujka 2021. godine. Privremena promjena pravila o dodatnom leveridžu isključuje državne vrijednosne papire i depozite kod Feda iz pravila obračuna za rezerviranje. Bloomberg je objavio vijest da su strani investitori u državne obveznice izgubili više od 100 milijardi USD u tri tjedna do 25. ožujka, naravno zbog najvećeg mjesečnog pada uzrokovanog pandemijom korona virusa. Predsjednica Feda iz Clevelanda Mester je izjavila da izvješća koja mjere ekonomsku aktivnost u SAD mogu biti vrlo loša, te da bi stopa nezaposlenosti mogla porasti iznad 10% zbog napora da se uspori širenje korona virusa.

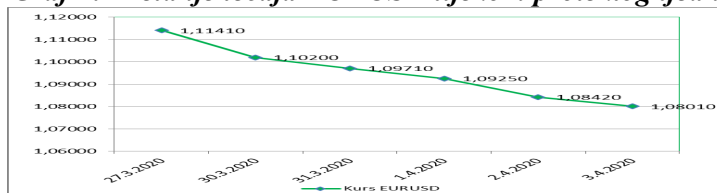
Krajem tjedna je objavljen podatak o povećanju inicijalnih zahtjeva nezaposlenih u SAD za rekordnih 6,64 milijuna u tjednu zaključno sa 28. ožujkom.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red.br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa nezaposlenosti	OŽUJAK	3,8%	4,4%	3,5%
2.	Promjena zaposlenih nefarmerski sektor	OŽUJAK	-100.000	-701.000	275.000
3.	Promjena zaposlenih privatni sektor	OŽUJAK	-132.000	-713.000	242.000
4.	Promjena zaposlenih prerađivački sektor	OŽUJAK	-10.000	-18.000	13.000
5.	Zahtjevi za hipotekarne kredite	27. OŽUJKA	-	15,3%	-29,4%
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć (u mln)	28. OŽUJKA	3,76	6,64	3,30
7.	Bloomberg indeks potrošačkog povjerenja	29. OŽUJKA	-	56,3	59,7
8.	Obujam porudžbina trajnih dobara (final.)	VELJAČA	1,2%	1,2%	0,1%
9.	Tvorničke porudžbine	VELJAČA	0,2%	0,0%	-0,5%
10.	Trgovinska bilanca (u mlrd USD)	VELJAČA	-40,0	-39,9	-45,5
11.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	OŽUJAK	48,0	48,5	50,7
12.	Potrošnja građevinskog sektora (M/M)	VELJAČA	0,6%	1,3%	2,8%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,1141 na razinu od 1,0801, što predstavlja pad tečaja za 3,05% na tjednoj razini.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Početkom tjedna je najavljeno da BoE namjerava da počne sa otkupom obveznica u vrijednosti 4,5 milijardi GBP dnevno, što je dio proširenog programa kvantitativnih olakšica. BoE je upozorila da postoje sve veći rizici od rasprostranjenog gubitka radnih mjesta, kao i prestanka poslovanja kompanija širom zemlje, s obzirom na to da ekonomski troškovi širenja korona virusa postaju sve očitiji. Ministar financija Sunak je izjavio da će učiniti sve što je potrebno kako bi se podržale kompanije i poslovi, te kako bi se zemlja izborila sa pandemijom. Hitni plan za prevazilaženje obuhvata pomoć od 9 milijardi GBP za samozaposlene, što je dodatak planu od 11. ožujka i sada iznosi 65,5 milijardi GBP. Sunak je istaknuo da su svi zajedno u ovom problemu, te da je uvjeren da će mjere omogućiti da se prevaziđu hitne situacije. **Agencija za dodjelu kreditnog rejtinga Fitch je smanjila kreditni rejting Velike Britanije na AA- sa AA, navodeći kao ključne razloge utjecaj pandemije korona virusa na proračun, te nastavak neizvjesnosti oko Brexita.**

Suočavajući se sa prognozama pojedinih ekonomskih analitičara o tome da bi Velika Britanija mogla zabilježiti najdublju recesiju u stoljeću, nakon što je Vlada naredila da se mnoge kompanije zatvore kako bi se usporilo širenje korona virusa, ministar financija Sunak je najavio niz poticajnih mjera kako bi pokušao spriječiti rast nezaposlenosti. Prema njegovom planu obveza države je da isplati 80% plaća radnika koji su privremeno otpušteni. Šest vodećih britanskih banaka (Lloyds, RBS, Barclays, HSBC, Santander i Standard Chartered) su najavile da će otkazati svoje dividende za 2019. godinu, nakon što je PRA (Prudential Regulation Authority) dao rok za izjašnjavanje o ovom pitanju.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno Razdoblje
1.	GDP (Q/Q) F	IV tromjesečje	0,0%	0,0%	0,5%
2.	GDP (G/G) F	IV tromjesečje	1,1%	1,1%	1,3%
2.	Osobna potrošnja (Q/Q) F	IV tromjesečje	0,1%	0,0%	0,2%
3.	PMI kompozitni indeks F	OŽUJAK	36,0	36,0	53,0
4.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	VELJAČA	1,1	0,9	1,1
5.	Hipotekarni krediti	VELJAČA	68.500	73.500	71.300
6.	Monetarni agregat M4 (G/G)	VELJAČA	-	4,9%	4,7%
7.	Zvanične rezerve (u mil USD)	OŽUJAK	-	2.160	1.809
8.	Nationwide cijene kuća	OŽUJAK	2,1%	3,0%	2,3%

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, dok je deprecirala u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio pad sa razine od 0,89379 na razinu od 0,87944, dok je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,2460 na razinu od 1,2269.

JAPAN

Početkom prošlog tjedna Parlament Japana je usvojio redoviti godišnji proračun, koji već ne zadovoljava izazove pandemije korona virusa. Donošenje proračuna od 102,7 bilijuna JPY (950 milijardi USD) za fiskalnu godinu koja počinje 1. travnja dolazi nakon što je premijer Abe obećao jedinstven paket mjera, naglasivši da je zemlja blizu nacionalnog izvanrednog stanja jer je broj zaraženih slučajeva naglo povećan. Abe je istaknuo da će "ogromne, snažne" mjere uključivati fiskalni poticaj, monetarne korake, te porezne olakšice za kompanije.

BoJ je početkom tjedna četvrti put tieokom ovog mjeseca, kupila rekordan iznos ETF-ova od 201,6 milijardi JPY. Istodobno, BoJ je ponudila japanskim bankama „jeftin pristup“ USD, te ih potakla da se kreditiraju onoliko koliko žele, kako bi se osiguralo da domaće banke lakše premoste globalnu krizu likvidnosti. U međuvremenu, japanska vladajuća stranka je predložila najveći stimulativni paket u zemlji u vrijednosti od 60 bilijuna JPY (554 milijardi USD), kako bi umanjili mogućnost da ekonomija zabilježi recesiju pod utjecajem učinaka korona virusa na istu.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno
					razdoblje
1.	PMI kompozitni indeks F	OŽUJAK	35,8	36,2	47,0
2.	Stopa nezaposlenosti	VELJAČA	2,4%	2,4%	2,4%
3.	Maloprodaja (G/G)	VELJAČA	-1,5%	1,7%	-0,4%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	VELJAČA	-4,8%	-4,7%	-2,3%
5.	Indeks građevinskog sektora (G/G)	VELJAČA	-	0,7%	-17,0%
6.	Monetarna baza (G/G)	OŽUJAK	-	2,8%	3,6%

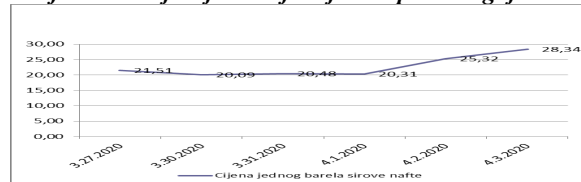
JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 120,29 na razinu od 117,13. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine od 107,94 na razinu od 108,55.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 21,51 USD (19,31 EUR).

Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je do sredine tjedna bila stabilna, dok je krajem tjedna došlo do postupnoga rasta. Na zatvaranju tržišta, u ponedjeljak, cijena nafte je zabilježila najnižu razinu u posljednjih 18 godina, što je pojačalo zabrinutost investitora da bi događanja oko korona virusa mogla trajati mjesecima, a potražnja za ovim energentom opadati. Istodobno, Saudijska Arabija je najavila da će povećati izvoz nafte zbog manje domaće potražnje, dok su se SAD i Rusija usuglasile oko pregovora, nakon što je predsjednik Trump rat cijena ovim energentom nazvao suludim. Bloomberg je objavio vijest da je nafta zabilježila najlošije tromjesečne performanse, nakon što je potražnja za ovim energentom smanjena na globalnoj razini pod utjecajem pandemije korona virusa. Naftna tržišta imaju tendenciju konsolidacije iznad nedavnih razina usljed rastućih očekivanja primirja u „ratu cijena“, te nakon što je Kina najavila da će početi da kupuje naftu za državne rezerve. Cijena nafte je nastavila da bilježi rast krajem tjedna nakon što je predsjednik Trump izjavio da očekuje da će Saudijska Arabija i Rusija uskoro postići dogovor o završetku rata cijenama ovog energenta. Ministar za naftu Rusije Novak je potvrdio da je sastanak OPEC+ dogovoren za 9. travnja. Svjetske najveće naftne kompanije su povećale svoje dugove za više od 32 milijarde dolara u posljednjim tjednima s ciljem da pokriju financijski pad uzrokovan korona virusom uz očuvanje isplata dioničarima, priopćio je Financial Times. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela nafte je iznosila 28,34 USD (26,24 EUR). Promatrano na tjednoj razini cijena nafte je povećana za 31,75%, što predstavlja prvo povećanje u proteklih šest tjedana.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.628,16 USD (1.461,41 EUR).

Cijena zlata je do sredine tjedna bilježila smanjenje, pod utjecajem aprecijacije USD, te rasta indeksa dionica, koji je potaknut jačanjem nade investitora da će se gospodarska aktivnost Kine oporaviti. Također, špekulacije o tome da bi Rusija, kao jedan od najvećih kupaca zlata, mogla postati značajan prodavač poluga, su, također, vodile smanjenju cijene zlata do sredine prošlog tjedna. Središnja banka Rusije je priopćila da će prestati sa kupovinama ovog plemenitog metala od 1. travnja, bez dodatnih priopćenja o ovom pitanju.

Krajem radnog tjedna cijena zlata je počela da bilježi rast, te je u četvrtak zabilježen rast od skoro 2% u odnosu na dan ranije. Udjeli zlata u fondovima kojima se trguje na burzi su povećani nakon što je pandemija korona virusa potakla potražnju investitora za ovim plemenitim metalom kao sigurnim utočištem.

Glavni proizvođači zlata u Švicarskoj su priopćili da su u pregovorima sa lokalnim vlastima o ponovnom pokretanju proizvodnje u ovom tjednu, što bi moglo ublažiti neke nedostatke na strani ponude koji su potresli tržište.

Krajem tjedna cijena zlata je bilježila rast pod utjecajem pojačane zabrinutosti oko utjecaja korona virusa na ekonomiju, što je pojačalo tražnju za sigurnim investicijama poput zlata. Na zatvaranju tržišta u petak zalihe najvećeg fonda koji trguje zlatom, SPDR fond, su povećane za 0,72% na 978,99 tona. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.620,81 USD (1.500,61 EUR). Cijena zlata je na tjednoj razini zabilježila smanjenje za 0,45%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

